

Danso (danesh e soxàn)

Danso ye Farsàràbi (gofte shode parsi ?!!) be danso i gofte mi shàvâd ke dâr Iran gozâshte ye 1100 sale mi darâd .

Came và sobah , do paye dâr danso ye Farsàràbi mi bashând .

Bârxi nibig ha ye kohàn dâr nâhade ha (joz danso) , manânde sal mâh , raz e niyaz guyi ha và danesh ha ye gune gun niz dar a ye ârzesh e danso i mi bashând và ba gozâshtàn e avam , dâr dâstâg e kar ha ye kohàn e danso ye Farsàràbi ja gerefte ând .

Avaze ye bârxi âz nevisânde ha và came guy ha ye Iran i âz mârz ha ye Iran fâra târ ràfte âd . Nevisânde ha và came guy ha i manânde

Ferdosi

Hafez e Shirazi

Molâvi

Nezami

Sâ'di

Xâyyam

nam ha i jâhan i mi darând .

Dâr miyan e cehre ha ye shenaxte shode ye danso ye Farsàràbi dâr jâhan mi tàvan be Sadeq Hedayât dâr dastan nevisi và Àhmâd Shamlu dâr came guyi negah i ândaxt .

Danso ye Iran pish âz Eslam

Danso ye Iran pish âz Eslam be 1000 sal pish âz zayesh e Yeshua bâr mi gârdâd

Sorud ha ke bâxsh e nehad e zâban e Iran i ha ye bastan budând dâhan be dâhan gofte shodând và sepas bâxsh ha ye nibig e Avesta ra dâr avam e Sasan i ha pâdid avârdând .

Dâr avam e Àshkan i ha , danso ye Iran zir e hânay e pish ràvi ye Hellas gârayi , docar e degâr gun i shod .

Xonya nâvaz ha ye Part i sorud ha ye kuy i ke ta pàs âz Eslam hâam nam e Pâhlâv i dashtând ra mi xandând và in gune came ba âbzar ha ye ahâng nâvazi hâam rah mi shod .

Ba pish ràvi ye fàrhàng e Mani dâr Iran và honâr gàrayi ye anha , gune i danso ye came var e Mani gune be zàban ha ye Part i , Pars i ye miyane và Soqd i dâr Iran pàdid amàd .

Dâr kar ha ye be dâst amàde àz ababi ye Turfan dâr keshvâr e Cungu , kar ha ye be dâst amàde ye Pars i peyda shode ke be in goftar baz mi gârdâd

Dâr avam e Sasan i ha negaresh beh târ shod và kar ha i àz danesh e Eslam i , kish i và dastan i ye besyar i be negaresh dâr amàdând ke bârxi manànde kar name ye Àrdeshtir e Babâk ha , derâxt e Ashuri , yad gar e Zârîr va Matikan ha dar a ye vijhe gi danso i budând .

Ba foru pashi ye Shah e shah i ye Sasan i , besyar i àz in neveshte ha àz miyan ràftând và bârxi niz àz su ye Zârtosht i ha penhan và agah ane be Hend borde shodând ke em ruz be danso ye Pâhlâv i nam dar mi bashând .

Bàraye bàhre bâr dari dâr avam e pish àz Eslam , bàraye negaresh kar ha ye danso , sàmire ha ye Pâhlâv i , Mani và Soqd i budând và bârxi àz kar ha be Pazând neveshte shode budând . Bàhram e gur , shah e Sasan i ra dar a ye ciyun i ye came guyi mi guyând và do lenge ha i ra àz u mi danând .

Dâr aqaz e avam ha ye Eslam i neshane ha i àz gàrayesh e màrdom ha be came ye kohân dâr bârxi neveshte ha neveshte shode ând ke târane ha ye kudâk ha ye Bâlîx và Basre nemune ha i àz an ha mi bashând .

Be hâr gune zir e hânay e came nevisi ye Àràb , gune i àz danso dâr Iran pàdid amàd . In came gah i dâr tàn e came ye Àràb và gah i dâr tàn e came ye Iran i sorude mi shod .

Dâr avam e 205/259 came guy i be nam e Hânzâle badqisi (220) Peyda shod . Mohàmmâd ebn e Vàsîf và Firuz e Mâshreqi và Àbu Sâlik Gorgani be sorudân e came pàrdaxtând .

Gozâshte ye danso ye Farsârâbi dâr dad e Eslam i

Saman i ha

Dâr dad e Saman i ha came và sobah e Farsârâbi hâr do pish ràvi kârdând . Dâr came kâs ha i manànde Bâlîxi , Rudâki , Sàmârqândi , Àbu Shokur e Bâlîxi , Monjik e Termezi , Dâqiqi Tusi , Kesai Mârvâzi , Àmmare Mârvâzi nam dar shodând .

Dâr sobah , mi tàvan àz payan name (dâr fârmayesh ha ye danesh e kish Hânâf i) neveshte ye Àbol Qasem ben Mohàmmâd e Sàmârqândi , shah name ye Àbu Mânsuri , nibig e Gârshasb và Àjayebe ol bâlâdan (gerd avâri shode àz su ye

Àbol Moàyyed e Bâlxi , pàcvak e Sal màh e Tàbàr i (Àbu Àli Bâl'ami) , pàcvak e zànd Tàbàr i (àz su ye goruh i àz danesh mànd ha) , Hodud ol alàm (dàr zàmin negari) , và àz nibig ce ye Mohàmmàd ebn àyyub Haseb e Tàbàri) nam bord .

Al buye

Dàr avam e Al buye , Razi và Qàzayeri dàr came nevisi nam mi darànd .
Dàr sobah Razi Àlai và Ebn Sina (ràg shenasi) và Àbu Ubàyd Jozani (danàngì) ra mi tàvan nam bord

Qàznàv i ha

Dàr avam e Qàznàv i ha Ferdosi và Onsor i Bâlxi , Àsjàdi , Fàrroxi Sistani và Mànucèhri came ye Farsàràbi , be shive ye Xorasan i ra be hàmad i resanidànd và Àbu nàsr Moshkan , nevisànde ye neveshte ha ye dàrbar i , shive i taze dàr sobah pàdid avàrd .

Sàljuq i ha , Xaràzm shah ha

Dàr avam e Sàljuq i ha và Xaràzm shah ha came nevis ha ye bozorg con

Àbdol Vase' Jàbàli
Àbol fàràj e Runi
Àbol Màjd Màjdud ebn Adam Sànai
Àdib Saber
Àm'àq e Boxari
Àmir Moezzi
Ànvàri
Àrzàqi
Àsàdi
Àttar e Neyshapuri
Hàsàn e Qàznàvi
Jàmal àl dìn Esfàhani
Màs'ud sà'd Sàlman
Mojir e Bilqani
Moxteri Qàznàvi
Naser Xosro
Nezami
Omàr Xàyyam
Qàtran e Tàbrizi
Ràshid Vâtvat
Xaqani
Zàhir Faryabi peyda shodànd

Dàr sobah nàmàyànde ha i manànde :

Àbol fâzl e Beyhâqi
Àmir keykavus
Hâmid àl din e Bâlxi
Mâhmud Gârdizi
Mohâmmâd ebn Monâvvâr
Nâsrollah ebn e Âbdolhâmid
Nezam ol molk
Nezami Âruzi
Qâzali
Ravândi
Zeyn àl din Esmail peyda shodând .

Tazesh e Monqol ha

Came ye Farsârâbi dâr avam e Monqol , bâr ru ye hâmb, gârayânde be sade gi và râvan i bud và âgâr ce bâxsh i âz came guy ha be pey râvi âz kohân sal ha , ya be ângize be gârayesh be araye ha ye danso i , be came ye saxte ru avârdând , in kar fâra gir nâ bud , ta an ja i ke, gah ru be ru ye came ha ye sâxt i ke bàraye ashkar koni ye ostad i ye xodeshan mi sorudând , came ha ye sade ye besyar dashtând ke dastan e del và bang e sereshteshan budând .

Bish târ e calesâr ha và hâme ye camâl ha và bish târ e bilesân ha be zâban e sade và râvan và gah nâzdik be zâban e gofte guyi saxte mi shod .

Yek i âz cim ha ye sost i ye bârxi âz do lenge ha và be kar bâri ye amizesh ha ye kâm ârzesh dâr pare i âz came ha ye in avam , hâmb in nâzdik i be zâban e gofte guy i bud ; Pân bish târ came guy ha , be vijhe camâl sâray ha , dâr payan e in avam , be zâban e sade ye gofte guyi gârayânde budând ; Be in cim bud ke peyvând e goruh i âz anha ba kar ha ye ostad ha ye bozorg và pish in kâm shod .

Dâste i âz an came guy ha Tork zâban ha i budând ke Farsârâbi mi amuxtând và hengam e soxân guyi nâ gozir be sade guyi mi shodând .

Hâr ce ma âz sâde ha ye pish be avam ha ye no nâzdik mi shâvim , niru ye came ye Farsârâbi ra ashkar târ và kâm o bish sade gi ye ava ha ra bàraye asan i ye soxân guyi bish târ mi yabim .

Dâr sâde ha ye hâft om và hâsht om , came guy ha i con Xaju và Sâلمان và be vijhe Hafez tâvanestând lor ce ha ye besyar barik dâr soxân ha ye bâr târ be gonjanând và xanânde ra âz niru ye shegeft ângiz e xod be shegeft i avârdând và hâmb in tâvan a i ye jadu var âd ke ângize shod je nesh ha ye anha be vijhe shifte ha ye Hafez donbale ye karâsh ra dâr lor ce afâriini be girând , nâ dan âz an ke came guyi manânde Hafez , mehr i Xoda dadi mi bashâd .

Niyaz e pey ràvi àz lor ce afàrini ha ye Hafez be dâst avàri ye niru ye àndishe gi và soxàn i u àd ; Pàn came guy ha ye dad e Teymur i nà agah àz in madàyan be gunè i ruz àfzun be tàkapu ye yaftàn e lor ce ha ye barik oftadànd .

Dâr gir o dar in tàkapu gah i kàs ha i àz negàh dari àz soxàn ha baz mandànd và ba in kar paye ha ye afàrinesh e shive i ra dâr danso ye Iran i fàrahàm kàrdànd ke àz aqaz e sàde ye dàh om , niru ye ashkar i gereft và dâr avam e Sâfâv i ha , kàm kàm kar ra be ja i resanid ke yek i àz sâr amàde ha ye shive ye engar pàrdazi , Mirza Jàlal e Àsir , dâr bând e hâmad e càkide ye goftar ha oftad và gah zàban e madâr i xod ra dâr amizesh e soxàn ha àz yad mi bord và àz goftar e càvapey ha ye nà daneste xod dari nà mi kàrd .

Soxàn dâr in àd ke hàr ce ma àz aqaz e in dad , be payan e an nàzdik tàr mi shàvim bish ràvi dâr càgo yabi và càgo sazi ra bish tàr mi binim , be hâman àndaze barik bini dâr soxàn ha , và yek dâst negah dashtàn e an và gozinesh ra dâr an kàm tàr mi binim.

Pàn , goftàn àz in lor ce tohi àz bàhre nà mi bashàd ke soxàn guy ha ye in dad lor ce pàrdazi và càgo yabi ra àz feriz ha ye came guy mi didànd và came ye sade và bi lor ce ra mandàn i nà mi danestànd .

Dâr in avam mi tàvan àz :

Àmir Xosro Dehlâvi
Àvhâdi Mâraqei
Ebn e Yâmin
Hafez e Shirazi
Homam Tâbrizi
Kâmal àl din Esmail
Mâhmud Shâbestâri
Molâvi
Sâ'di (nevisànde ye Buy ostan và Gol ostan)
Sâلمان Savji
Shâms
Xaju ye Kermani nam bord

Teymur i ha

Dad e Teymur i ha donbale ye dad e Monqol ha shomorde mi shàvâd . Dâr dad e Teymur i Jami peyda shod .

[Nevisànde ha](#)

Àbol Shàràf Naseh Golpayegani (pàcvak kon e Sal màh e Yàmin i)

Àta Màlek Juveyni (gerd avàr e gozàshte ye Jàhan goshay)

Dolàt Shah Sàmàrqàndi (gerd avàr e nizenam , came guy ha)

Hafez Àbru (gerd avàr e càkide ye gozàshte ha)

Hàmdollah Mostàvfi (gerd avàr e gozàshte ye gozide)

Hoseyn Vaez (nevisànde ye xu ha ye niku kar i , roshàn i ha ye Soheyl i)

Jàlal àl din Dàvani (nevisànde ye xu ha ye Jàlal i)

Menhaj Sàraj (gerd avàr e goruh ha ye yar i dàh)

Mir Xàvand (gerd avàr e baq e dust i)

Mohàmmàd ebn Qeys (nevisànde ye fàrhàng e vajhe)

Mohàmmàd Ufi (nevisànde ye bàr gozide ye bàr gozide ha)

Nàsir àl din Tusi (nevisànde ye xu ha ye yar i kon , paye ye bàr gerefte)

Nezami Shami (nevisànde ye piruz i name)

Ràshid àl din Fàzlollah Hamedani (gerd avàr e hàme ye gozàshte ha)

Shàhab àl din Àbdollah (gerd avàr e gozàshte ye Vàssaf)

Sàfàv i ha

[Sobah nevis ha](#)

Àbolfàzl ebn e Mobark (gerd avàr e Àkbàr name)

Àhmàd ebn e Nàsrollah (nevisànde ye Sal màh e hezare ye Eslam)

Ebn e Bàzzaz (nevisànde ye gozide ye kerdar)

Eskàndàr e Monshi (gerd avàr e avam aray e Àbbas i)

Hàsàn beyg Rumlu (gerd avàr e gozàshte ha ye beh tàr)

Mir Xàvand (nevisànde ye dust e gârdesh)

Mohàmmàd Yusef ben Sheyx (gerd avàr e bàr gozide ye gozàshte ha)

[Came guy ha](#)

Àbdollah Hatefi ye Xàrjerdi
Àbu Taleb Kàlim e Kashani
Baba Fàqani Shirazi
Jàmal àl din Orfi
Mohtàshàm Àli Saeb e Tàbrizi
Mohtàshàm e Kashani
Nur àl din Hàlali Jàqtayi
Shàms àl din Mohàmmàd e Vàhshi ye Bafqi

Àfshar i ha và zànd i ha

[Guyànde ha](#)

Asheq e Esfàhani
Azàr Bigdeli (Lotfàli beyk shamlu)
Hatef e Esfàhani
Moshtaq e Esfàhani

Qajar i ha

[Came guy ha](#)

E'temad ol Sàltàne (gerd avàr e aine ye shàhr ha)
Fàth Àli Xan e Sàba
Fàthollah Sheybani
Foruqi Bástami
Hoseyn Mejmàr e Esfàhani
Lesan Àl Màlek Sepehr
Màhmud Xan
Mirza Hàbib e Qa ani
Mirza Mohàmmàd Àli Soroush
Mohàmmàd Tàqi Bàhar
Reza qoli Hedayàt (gerd avàr e baq e dust i và muye ha ye danesh mànd ha và ànjomàn e shiva guy ha)
Tahere Qorràtol Eyn
Vàsal e Shirazi

Danso ye avam e shah pàyqan i

Àbbas Eqbal
Àbdol Hoseyn Zàrrinkub
Àbol Hàsàn Yàqma
Àbol Qasem Aref
Àdib Àl Màmalek e Fàrahani
Àdib Pishavàri
Àli Àkbàr Dehxoda
Bibi Xanom Àstàr Abadi
Iràj Mirza
Mohàmmàd Àli Jàmal Zade
Mohàmmàd Màs'ud
Mohàmmàd Qàzvini
Mohàmmàd Reza Eshqi
Mohàmmàd Tàqi Bàhar
Mohàmmàd Tàqi Shuride
Pàrvin E'tesami
Ràshid Yasàmi
Sadeq Cubàk
Sadeq Hedayàt
Sheyx Àfsàr
Vàhid dast gàrdi
Yasemi
Zeyn Àl abedin Màraqei

Danso ye Taze ye Iran

Came ye Taze

Zàmine ha ye àndishe i bàraye Sàrayesh e came ye no , sal ha pish àz Nima Yushij aqaz shode bud ke bàraye pey giri ye in xorde bayes be came guy ha và sàyànde ha ye avam e shah pàyqan i manànde Àbol Qasem e Lahuti , Mirza Hàbib (pàcvak kon e Haji Baba ye Esfàhani) và Mirzade Eshqi baz gàsht.

Came guy ha ye no

Àhmàd Shamlu
Foruq Fàroxxad
Màhmud Moshàrràf Tehrani
Mànucèhr Atàshi
Mehdi Àxàvan Sales
Sohrab Sepehri
Taher Sàffarzade

Bozorg ha ye danso ye i taze ye Iran

Àbbas Yàmini Shàrif
Àhmàd Àkbàrpur
Àhmàd Reza Àhmàdi
Àli Àsqàr Saem Kashani
Àmir Hoseyn Aryanpur
Bàdiol zàman Foruzanfàr
Davud Qàffar Zadegan
Ebrahim Nàbàvi
Fàrhad Hàsàn Zade
Hadi Xorsàndi
Hàsàn Ànvàri
Hoseyn Ebrahim Àlvànd
Hushàng Moradi Kermani
Iràj Mirza
Jà'fàr Bàdi'i
Jàlal Homai
Kiyumàrs Saberi Fumàni
Màhmud Kiyanush
Màryàm ol sadat Saem Kashani
Mehdi Azàr Yàzdi
Mehdi Yàzdani Xorràm
Mehrdad Àvesta
Mohàmmàd Àli Moàllem e Damqani
Mohàmmàd Àli Sepanlu
Mohàmmàd Hadi Mohàmmàdi
Mohàmmàd Moin
Mohàmmàd Reza Ebrahimi
Mohàmmàd Reza Shàfi'i Kàdkàni
Mostàfa Ràhman dust
Nader Ebrahimi
Nima Yushij
Obeyd e Zakani
Pàrto Nuri Àla'
Pàrviz Natel Xanlàri
Qeysàr Àminpur
Rabe'e Quzdari
Ràzi Hirmàndi
Reza Bàraheni
Sàid Nàfisi
Sàmàd Behràngi
Savisa Mehvar
Shahrox Mes kub

Simin Behbàhani
Turan Mirhadi
Yàhya Àlavi Fàrd

irani	farsarabi	nevisànde ye vajhe ye Iran i
abadi dâr biyaban (ababi)	واحه	Bàhram beiguy
abese	هجا	Bàhram beiguy
àd (mi bashàd)	است	Bàhram beiguy
Àfshar i ha	افشاریان	Bàhram beiguy
araye	صناعات ادبی	Ànvàri
aresh	یعنی	Bàhram beiguy
aresh	معنی	Àmid
Àshkan i ha	اشکانیان	Bàhram beiguy
avam	زمان	Mackenzie
bang	صدای بلند	Àmid
barik	دقیق	Ànvàri
bilesàn (bist do lenge ba hâmb sâng in i)	قصیده	Bàhram beiguy
càgo (càkide ye goftar)	مضمون	Bàhram beiguy
calesâr (came ba do lenge ye hâmb sârvade)	مثنوی	Bàhram beiguy
camâl	غزل	Bàhram beiguy
came	شعر	Moin
came guy	شاعر	Moin
càvapey (când vajhe ye peyvâste)	عبارت	Bàhram beiguy
cim	دلیل	Mackenzie
ciyuni	خصوصیت	Mackenzie
Cungu	چین جمهوری خلق	Danesh name
dad	دوران از زندگی	Mackenzie
danângi (danesh e ândaze giri)	حساب علم	Bàhram beiguy
danesh name	انسیکلوپدی	Ànvàri
danso (danesh e soxân)	ادب	Bàhram beiguy
danso (danesh e soxân)	ادبیات	Bàhram beiguy
dâstâg	زمره	Mackenzie
do lenge	بیت	Bàhram beiguy

irani	farsarabi	nevisànde ye vajhe ye Iran i
engar	خیال	Moin
engar pàrdazi	خیال پردازی	Bàhram beiguy
fàrmayesh	حکم	Bàhram beiguy
fàrmayesh ha	احکام	Bàhram beiguy
feriz	وظیفه	Mackenzie
gofte guyi	محاوره	Bàhram beiguy
hàmad	کل	Àmid
hàmad	کامل	Àmid
hàmad	تمام	Àmid
hànay	نفوذ	Àmid
Hellas	یونان	Danesh name
lor	مطلب	Àmid
lor ce	نکته	Bàhram beiguy
madàyan	واجب	Mackenzie
mehr	محبت	Àmid
Monqol	مغول	Danesh name
Monqol ulus	مغولستان	Danesh name
nà agah	غافل	Bàhram beiguy
nà dan	غافل	Bàhram beiguy
nà gozir	مجبور	Bàhram beiguy
nàhade	موضوع	Bàhram beiguy
nàhade	امر	Bàhram beiguy
nàhade	مضمون	Bàhram beiguy
nàhade	محتوا	Bàhram beiguy
nàhade	مبحث	Bàhram beiguy
nam dar	مشهور	Ànvàri
negah	نظر	Àmid
nehad	اساس	Moin
nibig	کتاب	Mackenzie
nizenam (nibig e zende gi ye nam dar ha)	تذکره	Bàhram beiguy
pàcvak	ترجمه	Àmid
Pàn	لکن	Màrdux
payan name	رساله	Ànvàri

irani	farsarabi	nevisànde ye vajhe ye Iran i
paye	اساس	Moin
pàyqan i	مشروط	Bàhram beiguy
Qajar i ha	قاجاریان	Bàhram beiguy
Qàznàv i ha	غزنویان	Bàhram beiguy
Sàfàvi ha	صفویان	Bàhram beiguy
sal màh	تاریخ	Àmid
Sàljuq i ha	سلجوقیان	Bàhram beiguy
Saman i ha	سامانیان	Bàhram beiguy
sàmire	خط	Àmid
sàng in i ye sàrvade	وزن قافیه	Bàhram beiguy
sàrvade	قافیه	Àmid
Sasan i ha	ساسانیان	Bàhram beiguy
seresht	طبع	Moin
Shah e shah	امپراطور	Bàhram beiguy
Shah e shah i	امپراطوری	Bàhram beiguy
shah pàyqan i	مشروطه سلطنتی	Bàhram beiguy
sobah (soxàn e bi ahàng)	نثر	Bàhram beiguy
tazesh	هجوم	Moin
Teymur i ha	تیموریان	Bàhram beiguy
vàsti	وصف	Àmid
vijhe gi	خصوصیت	Ànvàri
vinab	رؤیا	Mackenzie
Xaràzm shah ha	خوارزمشاهیان	Bàhram beiguy
xonya	موسیقی	Ànvàri
Yeshua	مسیح	Danesh name
Zànd i ha	زندیان	Bàhram beiguy